

Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού Της γλώσσας ρόδι και ροδάνι

β΄ τεύχος

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Άννα Ιορδανίδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Πατρών Αναστασία Αναστασοπούλου, Εκπαιδευτικός Ιωάννης Γαλανόπουλος, Εκπαιδευτικός Ιωάννης Δρυς, Εκπαιδευτικός Άννα Κόττα, Εκπαιδευτικός Πέτρος Χαλικιάς, Εκπαιδευτικός
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Αθανάσιος Τριλιανός, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Αθανάσιος Γιαννίκας, Σχολικός σύμβουλος Ιωάννης Ντελής-Σμυρίλιος, Εκπαιδευτικός
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Γιώργος Πισκοπάνης, Σκιτσογράφος-Εικονογράφος
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Παναγιώτα Χατζηθεοχάρους, Φιλολόγος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	Πηνελόπη Παπαϊωάννου, Φιλολόγος
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	Στέφανος Δασκαλάκης, Εικαστικός καλλιτέχνης
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

Πράξη με τίτλο:	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ. Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
	«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»
	Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου Γεώργιος Τύπας Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
	Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου Γεώργιος Οικονόμου Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.	

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΜΑΚΕΤΑΣ,
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΩΝ ΒΑΣΕΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ,
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ / Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ανάπτυξη στην κοινωνία της γνώσης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Αναστασία Αναστασοπούλου Ιωάννης Γαλανόπουλος Ιωάννης Δρυς
Άννα Ιορδανίδου Άννα Κόττα Πέτρος Χαλικιάς

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:

Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού Της γλώσσας ρόδι και ροδάνι β' τεύχος

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Περιεχόμενα

ΕΝΟΤΗΤΑ 7

Μουσική7

ΕΝΟΤΗΤΑ 8

Χριστούγεννα23

ΕΝΟΤΗΤΑ 9

Βιβλία - βιβλιοθήκες.....33

ΕΝΟΤΗΤΑ 10

Μυστήρια - επιστημονική φαντασία53

ΕΝΟΤΗΤΑ 11

Παιχνίδια69

ΕΝΟΤΗΤΑ 12

25η Μαρτίου89

Ενότητα 7

πίνακας του Γιώργου Ιακωβίδη

- Αφηγούμαστε πώς περάσαμε σε μια συναυλία
- Περιγράφουμε μουσικά όργανα και πώς κατασκευάζονται
- Απαγγέλλουμε και τραγουδάμε στίχους
- Περιγράφουμε έργα τέχνης
- Αναγνωρίζουμε τα μεταβατικά και τα αμετάβατα ρήματα
- Ξεχωρίζουμε το αντικείμενο από το κατηγορούμενο

Εγώ σε συναυλία;

ΣΑΒΒΑΤΟ 30 ΜΑΡΤΙΟΥ

**ώρα 21.30 στο Σπίτι των Νέων με το συγκρότημα
«ΠΑΓΟΒΟΥΝΑ»**

Η συναυλία αρχίζει

Οι μουσικοί του συγκροτήματος «Παγόβουνα» ήρθαν σήμερα το απόγευμα να εγκαταστήσουν τα μηχανήματά τους. Κάνανε μερικές δοκιμές, κι έδωσαν μάλιστα και μια μικρή συναυλία μόνο για μας. Α! Ήταν φανταστικά, καταπληκτικά! Και είμαι σίγουρος πως θα 'ναι ακόμα καλύτερα σε λίγο που θ' αρχίσει η κανονική συναυλία.

Λοιπόν, πρέπει να πάω στο πόστο μου. Έχω αναλάβει την κονσόλα μαζί με ένα φίλο του Τυφλοπόντικα, που είναι ειδικός σε αυτό το μηχανήμα. Εμείς οι δυο θα ρυθμίζουμε τον ήχο και τους φωτισμούς σ' όλη τη διάρκεια της συναυλίας. Εγώ έχω αγωνία γιατί δεν ξέρω πολλά πράγματα, αλλά ο Ιβ φαίνεται πολύ έμπειρος.

Οπ! Καταφθάνουν οι πρώτοι θεατές. Ανοίγουμε το μαγνητόφωνο, για να υπάρχει μουσική ως την ώρα της συναυλίας. Από το παρατηρητήριό μου κοιτάζω την αίθουσα, που σιγά σιγά γεμίζει. Ο Σπόρος, που είναι στα εισιτήρια μαζί με την Αννί και τους γονείς του Σουφλέ, έρχεται να μου δώσει αναφορά:

– Έχουμε κόψει πενήντα!
– Μόνο;
– Γιατί; Λίγα είναι; Ακόμα θέλουμε μισή ώρα για ν' αρχίσουμε. Μην φοβάσαι, σε λίγο δε θα πέφτει καρφίτσα στην αίθουσα.

Η αίθουσα όλο και γεμίζει. Σε ένα τέταρτο αρχίζουμε. Φτάνουν ο Κλοντ, ο Φανφάν, ο Μισέλ, ο Πατρίκ και ο Τζιντζίν. Τους κοιτάζω έναν έναν και τους χαμογελάω. Ο Σπόρος έρχεται να μας ενημερώσει.

– Τριακόσιοι! μου φωνάζει χαμογελώντας.

Από κει και πέρα δεν ξαναέμαθα άλλον αριθμό εισιτηρίων. Πρέπει να περιμένω ως το τέλος για να μάθω πόσοι ακριβώς μπήκαν. Και πώς αντέχουνε ως τότε;

Οι θεατές που μπαίνουν τώρα είναι ελάχιστοι. Δεν υπάρχουν πια θέσεις. Ο Ιβ μού εξήγησε για τελευταία φορά τι πρέπει να κάνω. Θ' ανάβω τους προβολείς. Πρέπει να είμαι πολύ προσεκτικός. Ελπίζω να μην τα κάνω θάλασσα.

– Έτοιμος, μικρέ;

– ... Ναι...

– Εμπρός! Πάμε!

Ο Ιβ κλείνει το μαγνητόφωνο. Με χέρια που τρέμουν, σβήνω τα φώτα της αίθουσας κι ανάβω τους δυο άσπρους προβολείς της σκηνής.

Ο Φανφάν, ο Μισέλ, ο Κλοντ και ο Πατρίκ βγαίνουν στη σκηνή και παίρνουν τις θέσεις τους. Περιμένω να χτυπήσει ο Κλοντ τα ντραμς για ν' ανάψω τους κόκκινους προβολείς.

Προσοχή... Φύγαμε! Τα ντραμς χτυπούν. Οι προβολείς ανάβουν. Ο Μισέλ πιάνει την κιθάρα του και οι χορδές κοντεύουν να σπάσουν. Ο Πατρίκ αρχίζει κι αυτός. Στις πρώτες σειρές αρχίζουν να χορεύουν. Ο Φανφάν κάνει ένα σόλο κιθάρα. Σ' αυτό το σημείο ανάβω τους πράσινους προβολείς. Οι κόκκινοι σβήνουν. Ο Τζιντζίν μπαίνει στη σκηνή. Αρπάζει το μικρόφωνο.

Το κοινό χορεύει. Αναβοσβήνω τα φώτα στον ρυθμό της μουσικής.

Τα φώτα αναβοσβήνουν κάτω απ' τα δάχτυλά μου και δίνουν στο θέαμα μεγαλύτερη λάμψη, περισσότερη ομορφιά. Θα βάλω τα κλάματα απ' τη χαρά μου.

Η συναυλία κρατάει δυο ώρες περίπου. Στο τέλος, ο κόσμος ξαναβγάξει στη σκηνή τους μουσικούς τέσσερις φορές. Κάθε φορά, μέσα σε μια θύελλα από χειροκροτήματα και σφυρίγματα.

Η γιορτή έφτασε στο τέλος της κι η αίθουσα αρχίζει ν' αδειάζει σιγά σιγά. Ήμουν ενθουσιασμένος.

Φιλίπ Μπαρμπώ, *Ο τυφλοπόντικας*, μετάφρ. Σ. Ζερβακάκη, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα, 1988

1. Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποια είναι τα ονόματα των μελών του συγκροτήματος;
- Τι έχει αναλάβει να κάνει ο αφηγητής της ιστορίας;
- Ποια είναι τα συναισθήματά του κατά τη διάρκεια της συναυλίας; Μπορείτε να φτιάξετε μια «σκαλίτσα» που να δείχνει πώς άλλαξαν στη διάρκεια της συναυλίας;

Αρχή

Τέλος

Όπως ξέρουμε, στη γλώσσα μας, αλλά και σε άλλες γλώσσες, το **ρήμα** είναι αυτό που παίζει τον πιο βασικό ρόλο μέσα σε μια πρόταση. Σε όλες τις προτάσεις υπάρχει κάποιος ή κάτι που είτε **ενεργεί**, είτε **παθαίνει** κάτι, είτε **είναι** κάτι ή **βρίσκεται σε μια κατάσταση**.

Π.χ.

Η μητέρα μου μαγειρεύει υπέροχα φαγητά.

Ο σκύλος μου τραυματίστηκε σε ατύχημα.

Ο καιρός είναι βροχερός.

Η Δέσποινα κοιμήθηκε μέχρι το μεσημέρι.

Το υποκείμενο

Σε όλες τις προτάσεις που διαβάσατε έχουμε ρήματα που δίνουν την κύρια πληροφορία της πρότασης. Αν ρωτήσουμε **ποιος** ή **ποιοι** έκαναν ή έπαθαν ή είναι αυτό που λέει το ρήμα, τότε θα βρούμε το **υποκείμενό** του. Έτσι:

Ποιος μαγειρεύει;

Η μητέρα μου

Τα υποκείμενα βρίσκονται όλα στην **ονομαστική** πτώση και είναι συνήθως **ουσιαστικά** ή οι **αντωνυμίες** α΄, β΄ και γ΄ προσώπου *εγώ, εσύ, αυτός, εμείς, εσείς, αυτοί*:

Εσύ είσαι ο αδερφός του Νικόλα;

Συνήθως αυτές τις αντωνυμίες δεν τις λέμε, αφού εννοούνται εύκολα:

Είμαστε πρωταθλητές. (*Εμείς*)

Το υποκείμενο μπορεί να είναι και **μια ολόκληρη πρόταση** που ξεκινάει με το *να* ή το *ότι*:

Πρόκειται να πάω διακοπές.

Φαίνεται ότι οι φίλοι μας προτιμούν το ποδόσφαιρο.

Τα ρήματα *πρόκειται, φαίνεται* λέγονται **απρόσωπα**.

2. Γράψτε τα ρήματα που είναι μαυρισμένα βάζοντας δίπλα τα υποκείμενα:

Τα ντραμς **χτυπούν** δαιμονισμένα. Οι προβολείς **ανάβουν**. Ο Μισέλ **πιάνει** την κιθάρα του. Ο Πα-τρύκ **αρχίζει** κι αυτός. Ο Φανφάν **μπαίνει** στη μέση.

ρήμα

υποκείμενο

χτυπούν

.....

ανάβουν

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Το αντικείμενο

Αντικείμενο είναι μια λέξη ή φράση που είναι πολύ στενά δεμένη με το ρήμα και τη βρίσκουμε όταν ρωτήσουμε «τι;» ή «ποιον;».

Το αντικείμενο μπορεί να είναι μια λέξη: Ο Μισέλ πιάνει **την κιθάρα του**.

ή μια ονομαστική φράση: Σβήνω **τα φώτα της αίθουσας**.

Το αντικείμενο μπορεί να είναι ουσιαστικό: Ο Ιβ κλείνει **το μαγνητόφωνο**.

ή αντωνυμία: Ο Ιβ **μού** εξήγησε...

Το αντικείμενο μπορεί να είναι πρόταση: Οι χορδές κοντεύουν **να σπάσουν**.

Τα ρήματα που έχουν αντικείμενο τα λέμε **μεταβατικά**, ενώ αυτά που δεν έχουν τα λέμε **αμετάβαρα**. Δείτε μερικά παραδείγματα:

Αμετάβαρα:

Τα ντραμς χτυπούν. Το κοινό χορεύει. Τα φώτα αναβοσβήνουν.

Μεταβατικά:

- με ένα αντικείμενο

Αναβοσβήνω **τα φώτα** στον ρυθμό της μουσικής.

- με δύο αντικείμενα

Ο Ιβ **μού** εξήγησε **τι πρέπει να κάνω**.

3. Βρείτε τα υποκείμενα και τα αντικείμενα των ρημάτων. Προσέξτε: υπάρχουν και ρήματα που δεν έχουν αντικείμενο (αμετάβαρα).

Ο Φανφάν **κάνει** ένα σόλο. Σ' αυτό το σημείο **ανάβω** τους πράσινους προβολείς. Οι κόκκινοι **σβήνουν**. Ο Τζιντζίν **μπαίνει** στη σκηνή. **Αρπάζει** το μικρόφωνο.

υποκείμενα

Ο Φανφάν

.....
.....
.....
.....

ρήματα

κάνει

.....
.....
.....
.....

αντικείμενα

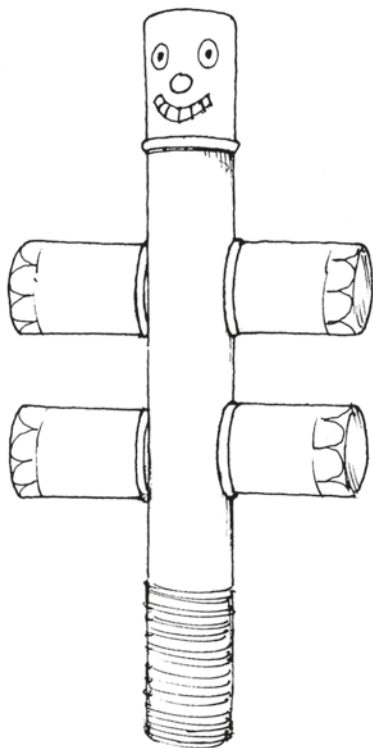
ένα σόλο

.....
.....
.....
.....

Μουσικά όργανα

Κουδουνίστρα

Υλικά κατασκευής:

- ▲ 5 άδεια κουτιά από φωτογραφικό φιλμ
- ▲ ένα παλιό ξύλινο σκουπόξυλο
- ▲ 5 καρφάκια με κεφάλι
- ▲ σποράκια
- ▲ πετραδάκια, χάντρες
- ▲ σέγα
- ▲ σφυρί

Περιγραφή κατασκευής:

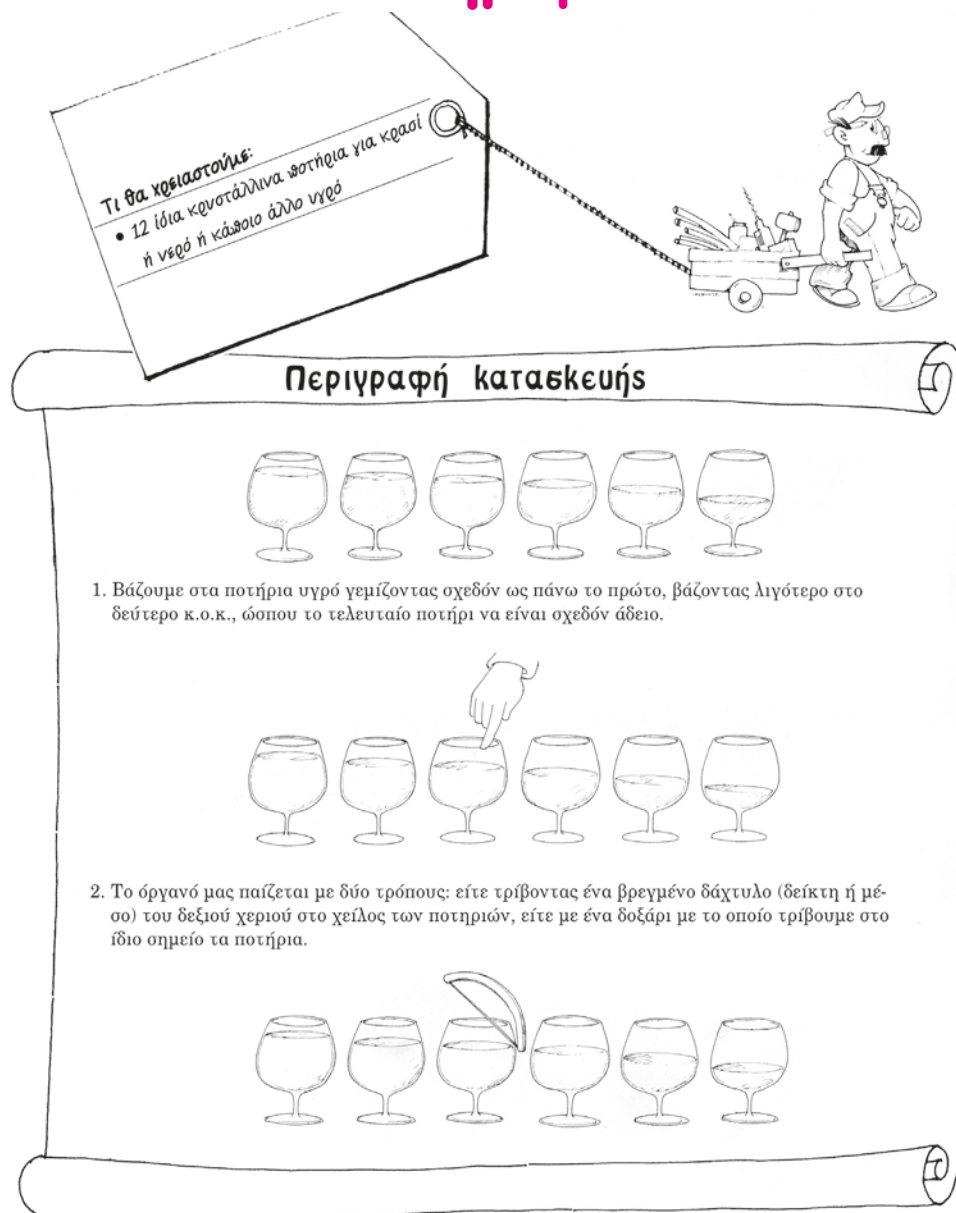
- ▲ Με τη σέγα κόβουμε ένα κομμάτι από σκουπόξυλο με μήκος 20-25 εκατοστά.
- ▲ Καρφώνουμε (στο κέντρο) τα καπάκια, το ένα στην κορυφή του ξύλου μας και τα άλλα αφήνοντας 2-3 εκατοστά κενό μεταξύ τους.
- ▲ Βάζουμε στα κουτιά σποράκια, χάντρες, πετραδάκια ή ό,τι άλλο κρίνουμε κατάλληλο, τα εφαρμόζουμε στα καπάκια και διακοσμούμε την κατασκευή μας.

Λίγα λόγια γι' αυτό:

Οι κουδουνίστρες είναι μικρά όργανα, πολύ γνωστά από την αρχαιότητα. Τα χρησιμοποιούσαν κυρίως σε θρησκευτικές τελετές, αλλά και για να κοιμίζουν οι παραμάνες τα μωρά. Κατασκευάζονται από μια μεγάλη ποικιλία υλικών και τα συναντάμε σε όλους τους πολιτισμούς.

Ποτηρόφωνο

Λίγα λόγια γι' αυτό:

Με τα μουσικά ποτήρια οργανώνονται μουσικές παραστάσεις στην Ευρώπη εδώ και 300 χρόνια. Μάλιστα, είχε εφευρεθεί και ένα όργανο που βασιζόταν σε αυτά από τον Βενιαμίν Φραγκλίνο, το οποίο έγινε γνωστό ως «αρμόνικα γυαλιού». Μεταξύ εκείνων που έγραψαν μουσική για ποτήρια και έδωσαν συναυλίες με αυτά περιλαμβάνονται και μερικοί διάσημοι συνθέτες, όπως και ερασιτέχνες μουσικοί. Ο Μότσαρτ έδωσε την πρώτη του συναυλία με ποτήρια όταν ήταν 17 χρονών.

Π. Γ. Καμπύλης – Ι. Μ. Σπετσιώτης, *Το εργαστήρι της μουσικής*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2000

1. Στο σχολείο σας μπορείτε να διοργανώσετε μια έκθεση με μουσικά όργανα που θα έχετε φτιάξει εσείς! Δίπλα στο καθένα γράψτε τα υλικά που χρησιμοποιήσατε, τον τρόπο κατασκευής του και μερικά ιστορικά στοιχεία γι' αυτά, όπως στα κείμενα που σας δίνονται παραπάνω.

Μερικά ρήματα, όπως το *είμαι* και το *γίνομαι*, δεν παίρνουν αντικείμενο, αλλά μια άλλη λέξη που φανερώνει ότι το υποκείμενο έχει μια ιδιότητα ή ένα χαρακτηριστικό ή ότι βρίσκεται σε μια κατάσταση. Αυτή τη λέξη τη λέμε **κατηγορούμενο**. Όταν το κατηγορούμενο είναι επίθετο ή μετοχή, βρίσκεται στην ίδια πτώση, στο ίδιο γένος και στον ίδιο αριθμό με το υποκείμενο.

... ώσπου το τελευταίο ποτήρι να είναι σχεδόν **άδειο**.

... ένα όργανο το οποίο έγινε **γνωστό**...

Τι είναι το ποτήρι; ➡ άδειο

Τι έγινε το όργανο; ➡ γνωστό

2. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο και υπογραμμίστε τις λέξεις που μας λένε ποια ιδιότητα ή ποιο χαρακτηριστικό έχει το υποκείμενο. Οι λέξεις αυτές απαντούν στην ερώτηση «Τι είναι;»:

Καλά λοιπόν, θα πεις, με όλον αυτό το θόρυβο ολόγυρά μας, τι τη θέλουμε τη μουσική; Στο κάτω κάτω δεν είναι παρά ένας θόρυβος παραπάνω. Η μουσική όμως είναι διαφορετική από το θόρυβο έξω από το παράθυρό σου. Ο έξω θόρυβος είναι μπερδεμένος, ανακατωμένος, ανοργάνωτος, και συχνά μπορεί να γίνει πολύ ενοχλητικός. Ο μουσικός ήχος είναι οργανωμένος και μπορεί να είναι πολύ ευχάριστος...

Γνωριμία με τη μουσική, μετάφραση Φ. Αρβανίτης, εκδ. Διάγραμμα, Αθήνα, 1984

Όταν μια λέξη είναι **υποκείμενο**, **αντικείμενο** ή **κατηγορούμενο**, δε χωρίζεται ποτέ με κόμμα από το ρήμα.

Ο *Νίκος* δε θα έρθει στη συναυλία. (υποκείμενο του ρήματος «έρθει»)

Αγόρασα *τα εισιτήρια* για τη συναυλία. (αντικείμενο του ρήματος «αγόρασα»)

Ο *θείος μου* είναι *μουσικός*. (κατηγορούμενο του ρήματος «είναι»)

Όμως υποκείμενο, αντικείμενο ή κατηγορούμενο μπορεί να είναι και ολόκληρη πρόταση.

Όταν η πρόταση έχει θέση **υποκειμένου, αντικειμένου ή κατηγορουμένου**, δε χωρίζεται ποτέ με κόμμα.

- Φαίνεται πως δεν του αρέσει η συναυλία. (υποκείμενο του απρόσωπου ρήματος «φαίνεται»)
- Ο Νίκος είπε πως δε θα δει τη συναυλία. (αντικείμενο του ρήματος «είπε»)
- Δεν πρέπει να βάζεις τόσο δυνατά τη μουσική. (υποκείμενο του απρόσωπου ρήματος «πρέπει»)
- Θέλω να ακούσω μουσική. (αντικείμενο του ρήματος «θέλω»)

όμως: Θα έρθω σίτι σου να ακούσουμε μουσική. (τελική πρόταση [θα έρθω με σκοπό να ακούσουμε μουσική]· εδώ η δευτερεύουσα (ή, αλλιώς, εξαρτημένη) πρόταση δείχνει τον σκοπό, δεν έχει θέση ούτε υποκειμένου ούτε αντικειμένου)

- Δεν ξέρω αν θα έρθω στη συναυλία. (Η δευτερεύουσα πρόταση που αρχίζει με το «αν» είναι πλάγια ερωτηματική και είναι αντικείμενο του ρήματος «ξέρω». Τι είναι αυτό που δεν ξέρω; Απάντηση: αν θα έρθω στη συναυλία.)

όμως: Αν πας στη συναυλία, να με πάρεις τηλέφωνο. (Εδώ η πρόταση με το «αν» είναι υποθετική: Αν πας στη συναυλία [= υπόθεση], τότε να με πάρεις τηλέφωνο [= απόδοση].)

- Δεν ξέρω γιατί δε θα γίνει η συναυλία. (Η δευτερεύουσα πρόταση που αρχίζει με το «γιατί» είναι πλάγια ερωτηματική και είναι αντικείμενο του ρήματος «ξέρω». Τι είναι αυτό που δεν ξέρω; Απάντηση: γιατί δε θα γίνει η συναυλία.)

όμως: Δε θα έρθει στη συναυλία γιατί είναι άρρωστος. (Εδώ η δευτερεύουσα πρόταση που αρχίζει με το «γιατί» είναι αιτιολογική. Η πρόταση «γιατί είναι άρρωστος» εξηγεί τον λόγο που δε θα έρθει στη συναυλία.)

- Δεν ξέρω πώς θα παίξουν οι μουσικοί (πλάγια ερωτηματική = αντικείμενο του ρήματος «ξέρω» - το «πώς» είναι με τόνο, γιατί «ρωτάει»)
- Φοβάται μήπως χάσει την αυριανή συναυλία. (αντικείμενο του ρήματος «φοβάται»)
- Όποιος δεν έρθει στη συναυλία θα χάσει! (αναφορική = υποκείμενο του ρήματος «χάσει»)
- Θα τραγουδήσω ό,τι θέλω εγώ. (αναφορική = αντικείμενο του ρήματος «τραγουδήσω»)
- Αυτός είναι ό,τι θέλεις: πιανίστας, κιθαρίστας, βιολοντσελίστας, όλα τα όργανα παίζει. (αναφορική = κατηγορούμενο του ρήματος «είναι»)

